

גליון "והיו הדברים"

רשום על מצבת רבינו
בווארשא

ומי שישתדל בהדפסת
הספרים יהיה לו המחבר
למליץ אם יהיה לו זכות

מתורת הגה"ק ר' אריה ליב צינץ זי"ע
אבד"ק פלאצק ובסוף ימיו בווארשא

גליון 58

פר' במדבר תשפ"ג

פר' במדבר

עשרים שנה ומעלה כבר הוא בר עונשין, לכן אם בעל עבירה
היה קיטרוג עליו ולא היה ראוי לצאת לצבא.

ולזה אמר "מבן עשרים שנה ומעלה", ואף על פי כן "כל יוצא
צבא בישראל" ראייה שהיו צדיקים.

*

ומה שנאמר "ויהיו בני ראובן בכור ישראל כו", זכר "בכור
ישראל", כי להיות כי זכות השבטים עמדה להם ששמרו
בריתם וקדושתם שלא נתערבו בין המצריים, כמו שאמרו
שרה גדרה עצמה מן הערוה ונגדרו כל הנשים בזכותה, וכמו
כן זכות השבטים עמדה להם "שבטי קה עדות לישראל"
(תהלים קכב ד) כי שמרו אותיות י-ה' שהוא בין איש לאשה
(סוטה י"ז).

ולמען לא יתחמץ לב איש באמרם כי ראובן חס ושלום פגם
בברית (בראשית לה כב) אם כן נמשך חס ושלום שגם שבטי
י-ה היו פגומים, אבל באמת כבר אמרו חז"ל (שבת נ"ה:) שלא
חטא ראובן, לכן כתב מיד (שם פסוק כג) "בכור יעקב ראובן",
שלא נפגם חס ושלום. וזהו נמשך אחר שראובן עדיין בכור
ישראל ולא נפגם מקדושתו, "פקודיהם למטה ראובן" דייקא
לא שהיה חס ושלום תערובת סיג בזרעו.

עוד יאמר "ויהיו בני ראובן תולדותם למשפחותם לבית
אבותם במספר שמות לגלגלתם", בראובן ושמעון נאמר
"במספר שמות לגלגלתם", יראה ששני שבטים הללו היו
צריכין חיזוק וראיה, ראובן בשביל מעשה בלהה, ושמעון
בשביל מעשה שטים, לזה בא הראיה לפי שהם במספר שמות
שמרו השמות שלא שינו את שמם, ואמר אם כן ודאי גם זאת
לגלגלתם ששמרו היתום ולא פגמו בגולגולת, לכן לא הוצרך
לזכור בשאר שבטים לגלגלתם.

ואצל שבט שמעון כתב "לבני שמעון כו" פקודיו במספר שמות
לגלגלתם", הוסיף בשמעון לומר "פקודיו", לפי שהיה הרהור
יותר על שבט שמעון שפרצו בזנות בערבות מואב עם זמרי
נשיאם, ולבל ירהרו חס ושלום כי נמשך להם מן השורש,
לזה חזר הכתוב והעיד שאז היו "פקודיו". ולזה אותם שטימאו
ופגמו מתו במגיפה שלא יהיה חס ושלום פסולת וסיג בזרע
ישראל.

באחד לחדש השני. מה שנתאחר המנין עד אחד באייר, היות
כי אחר שנשתקעו בטומאת מצרים נטהרו על ידי מתן תורה
שקיבלו התורה אחר שבעה שבועות שהוא דוגמת שבעה
נקיים, שאז נטהרו מזוהמת טומאת מצרים. והנה כאשר עשו
העגל איבדו הקדושה שקבלו מהר סיני והיו צריכין פעולות
וקדושה יתירה לצאת מטומאת מצרים, ולמען יזכו למדריגה
גדולה שיהיו מחנה מול מחנה שהד' דגלים נגד ד' חיות
שבמרכבה, ולהיות שרצה הקב"ה להראות חביבות ישראל
איך שמחל להם על עוון העגל. וידוע כי בניסן הוא מזל טלה
עבודת מצרים, ואחר כך כשעשו העגל כוונתם היה להמשיך
מזל שור, ולכן אחר שכבר תיקנו חטא העגל בנדבת המשכן
ובאהל מועד ניתן להם מעלה זו באייר שהוא מזל שור, להורות
שקטיגור נעשה סניגור, וגם עמדה להם המצוות שעשו בימי
ניסן שאז נטהרו ממה שהמשיכו עליהם טומאת מצרים בחטא
העגל.

*

ואת כל העדה הקהילו כו' במספר שמות מבן עשרים שנה
ומעלה לגלגלתם. יראה כי סיפר הכתוב איך שהכל נעשה
בהשגחתו יתברך ובנס, למען לא יעלה הרהור על לב איש
שלא שמרו את יחוסם נעשה הנס והיה לאות, כי ביום אחד
הקהילו כל העדה והביאו ספרי יחוסיהם. ולכן חזר ואמר
"ויתילדו על משפחותם לבית אבותם במספר שמות", כי
שמרו היחוס כל ימי היותם זמן רב במצרים.

וכתב, "אלה הפקודים אשר פקד משה ואהרן כו", והוא מיותר.
אך ירמוז שלא יחשוב מחשבת חוץ, אף על פי שהביאו ספרי
יחוסיהם, פן חס ושלום היה איזה זיוף ושקר בספרי היחוס,
לזה אמר אחר שהפקודים היו משה ואהרן ונשיאי ישראל
צדיקים כאלו, ודאי לא הוטעו, ובדאי "איש אחד לבית אבותיו
היו".

ואמר עוד (פסוק מה) "ויהיו כל פקודי בני ישראל" ודאי "לבית
אבותם", שעל ידי קדושים אלו ודאי לא הוטעו גם באחד מהם,
רק כולם היו לבית אבותם.

וגם לפי מה שפירשתי (הובא לקמן) עה"פ "כל זכר מבן עשרים
שנה ומעלה", כי לא היה יוצאים בצבא רק צדיקים, והנה מבן

לבית הקטן, שהגם שנראה לעין שהבית של בנו קטן הוא עכ"ז כל הפלטרין תלוי בו.

והנה כי כן נודע שהמלאכים קטרגו על התורה כדאיתא בשבת דף פ"ד ע"א ואמרו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים, ולהיות שחשבו המלאכים שאפשר לעולם שיתקיים ע"י שתנתן התורה בשמים שהוא בפלטרין של ב"ב האדון המלך הקדוש, לכן בקשו שתנתן להם, וקטרגו "מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו". והנה הוא יתברך חפץ להראות להם איך העולם נאחז ביסודות עולם התחתון וקיום התחתון ע"י התורה ומעשים טובים והיה לאות שבאותו יום והוא ששי בסיון רעדה הארץ ונמוגים ארץ וכל יושביה, אזי נזדעזעו העולמות העליונים ג"כ, משם התבאר למלאכים היות שקיומם של עליונים נאחז בקיום העולם התחתון שמתקיים ע"י התורה כי כן גזרה חכמתו יתברך להוריד הנשמה שהוא חלק אלקי ממעל, ובבחינה זו נקראים שומרי התורה בנים למקום, וכאשר ראו כן המלאכים בחוש אז רפתה רוחם ואתרבה הוכרחו לצפות שתתקיים התורה בתחתונים שזהו תקון עולמות העליונים.

והנה אחר שכוונתו יתברך להיטב לעמו ליתן להם התורה אז הראה להם בששי שהגיע הזמן אז חרדו כל העולמות כמו שבהתרועע היסוד מתרועע הבנין, א"כ בטל קטרוג שלהם נמצא לפ"ז חרדת הארץ היא היתה סיבה שיראו המלאכים איך שהכל תלוי במעשה התחתונים ואז יצפו גם הם שתנתן התורה לתחתונים ולא יקטרגו עוד.

והנה האדם המלוּבש בחומר העכור שהוא פועל המצות כפי שכלו הפחות, ודאי אין השגתו במצוה, אך שעל ידי הקיום ימשך שפע קודם לכל העולמות. אכן הדמיון הוא כמ"ש הרשב"א בחידושי אגדות המשל שחולה מקבל רפואה מן הרופא אף שאין לו ידיעה בהרכבת רפואה ולא יזוהו סיבה ימצא בה רפואה, אחר שרופא מומחה הוא גלוי וידוע לרופא סיבת ותועלת לרפואת הגוף, כמו כן אנו שעושי המצות אף שקצר מצע שכלנו להשכיל בסוד המצוה עם כל זה המצוה תפעול פעולתה לשלימות הגוף, וזהו "כי אני ה' רופאך".

והנה נודע ומהאדם עם שחומרו שפל ונבזה מסוגל הוא להמשיך שפע לכל העולמות כי אחר שהוא מעולם השפל והעולמות קשורים זה בזה נמצא שהעולם השפל כמו יסוד ובהסתר היסוד יפול הבנין, אף שהיסוד הוא בשפל ובתחתית ארץ, לזה האדם שמורכב מנשמה שהוא חלק אלקי ממעל והגוף שהוא פחות עפר מן האדמה המשיך השפע מן עולם העליון עד עולם השפע, נמצא כי האדם הוא ראשון לקבל שפע עליון ומשפע זה יתקיים עולם המלאכים, והפעולה הגשמית ממשיכה השפע לעולם המגושם.

ויסוד המצוה הגם שלא יבין בה האדם תפעול פעולתה בעצמה בהמשיך תשפע לעולמות העליונים א"כ האדם הוא הממוצע בהמשכת השפע מאתו יתברך גם לצבא מעלה, וזהו "מה לילוד אשה בינינו" דייקא שיהיה הוא הממוצע בינך יתברך ובינינו.

וחזר וכפל (פסוק מ) "ויהיו כל הפקודים שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים", שהוא לראיה שלא נתערבו במצריים, והוא כמו שכתבתי בפרשת שמות (א יב) ש'כאשר יענו אותו כן ירבה', והוא לפי שהכנענים אמרו אם בגופם שלטו בנשותיהם לא כל שכן (רש"י להלן כו ה), ולזה בא המופת כי אמרו חז"ל בפרק רבי ישמעאל ע"ז נ"ד: הבא על הערוה דין הוא שלא תתעבר, אלא עולם כמנהגו נוהג והולך, וזהו דוקא אם הריבוי הוא בטבע, אבל אם הריבוי שלא כדרך הטבע ודאי לא יבוא הנס להרבות ממזרים, וזהו "וכאשר יענו אותו", ויתחזק הלעז אם בגופם שלטו בנשותיהם לא כל שכן לכן "כן ירבה", והוא מופת לאשר הריבוי הוא בנס ראייה שלא נטמאו במצרים.

ולזה בא המופת "ויהיו כל הפקודים שש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים מבין עשרים שנה ומעלה" חוץ נשים וקטנים מבני עשרים, וזהו ודאי אי אפשר בדרך הטבע ברד"ו שנים שהיו במצרים ש'שבעים נפש' יתרבו כל כך כי 'דור הולך ודור בא' כנודע ממנהג העולם שאין הריבוי בהפלגה כזאת ועל כרחך הריבוי היה בנס אם כן גם מזה הוכחה לבטל הלעז.

*

כל זכר מבין עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא. ירמוז שהיו מיוחסים כדאיתא בקידושין דף ע"ו אב דמי שהיו אבותיו מוכתבים ב'אסטרטיא' של בית דוד מסתמא מיוחסים היו.

גם ירמוז "כל יוצא צבא". כי "הירא ורך הלבב" מעבירות שבידו (סוטה מ"ג): היה שב לביתו. והם היו כולם ראויים ליוצאי צבא.

*

דרוש לשבועות

לבאר סיבת הדבר למה באמת לא נתנה בששי בסיון. יראה עפ"י משל לאדון גדול שהיו לו ב"ב הרבה ובנה להם פלטרין גדולים כיד האדון, ולבנו שלה למרחוק ונתן לו בית אחד קטן - כפי ראות עיין - אולם שם בו חדרים ופלטרין וחבלים דקים שהיו אחוזים בפלטרין הגדול, של ב"ב של אדון. וכוונתו של אדון להגדיל כבוד בנן במה שאם יחזיק הבית הקטן והשפל, יתחזקו בו כל פלטרין העליון וגבוה כיד האדון.

והנה האדון שלח הוון רב לבנו שדר בבית הקטן לחזק את הבית הקטן והשפל, ויעמדו כל ב"ב האדון ויאמרו, אדוננו הלא טוב לנו תת האוצר ומוהר ומתן לחזק ביתנו הבנוי לתלפיות לא שתשלח למרחוק לבית קטן ושפל ונבזה.

והנה רצה האדון להראות להם איך שכל הפלטרין תלוי בבית קטן של בנו עשה בחכמה, ויכה הכאה אחת על הבית הקטן וכאשר הרעיד הבית הקטן נזדעזע הפלטרין עד שקרוב לינפול, אז הכירו כל בני פלטרין שהבית הקטן הוא המעמיד כל הפלטרין, וא"כ יפה עשה האדון בחכמתו לתת חזקים